

Veiligheid Voorop

Rapportage derde periode 2013/2014

Een initiatief van:

VNO-NCW

VHCP

VNCI

VNPI

VOTOB

VVVF

VNO NCW

VERBOND VAN HANDELAARS IN CHEMISCHE PRODUCTEN

VHCP

VNCI

NETHERLANDS
PETROLEUM
INDUSTRY
ASSOCIATION

VERENIGING
NEDERLANDSE
PETROLEUM
INDUSTRIE

VOTOB

Blauwverzekering
Verzekering voor
overname van
de onderneming

VOMI

profion

NVD
Nederlandse Vereniging van
Drukkers en uitgeverij

VVVF
Verf en Inl

Inhoudsopgave

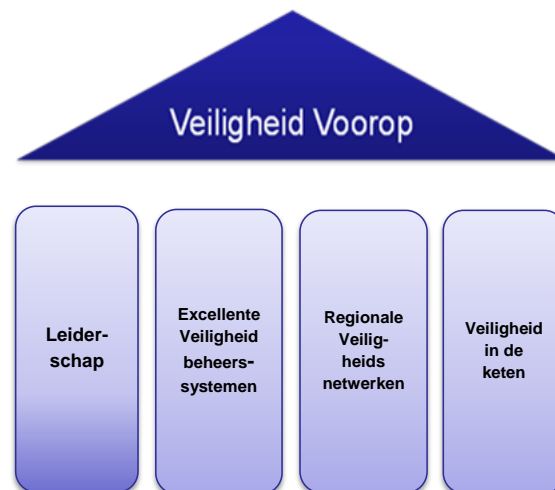
1. Veiligheid Voorop	2
2. Resultaten.....	2
2.1 Veiligheidsindicatoren (petro)chemie	3
2.1.1 Betrokken leiderschap.....	3
2.1.2 Inzet van excellente veiligheidsbeheerssystemen	4
2.1.3 Meedoen met veiligheidsnetwerken	4
2.1.4. Zaken doen met veilige bedrijven	6
2.2 Veiligheidsprestaties	6
2.3. Veiligheidsprestaties in internationaal perspectief	7
2.4. Andere activiteiten Veiligheid Voorop 2013	8
2.4.1. Safety Maturity Tool voor tankopslagbedrijven	8
2.4.2. Veiligheidsacties vanuit de branches	9
2.4.3. Actieve Regionale Veiligheidsnetwerken	9
2.4.4. De onderhoudssector	10
2.4.5. Code of conduct NAP.....	10
2.4.6. Veiligheidsdag 2013.....	10
3. Ontwikkelingen begin 2014.....	11
3.1. Leiderschap.....	11
3.2. Self Assessment voor bedrijven	11
3.3. Zaken doen met veilige bedrijven	11
3.4. Leren van Incidenten	11
3.5. Website Veiligheid Voorop.....	11
3.6. ISO certificatie managementzorgsystemen neemt toe.....	12
Bijlage. Toelichting op gebruikte indicatoren	13

Rapportage

Veiligheid Voorop periode 2013-2014

1. Veiligheid Voorop

Brancheorganisaties in de (petro)chemie en de bedrijven van deze branches vinden veiligheid topprioriteit voor een professionele bedrijfstak. Daarom is in 2011 het programma Veiligheid Voorop ontwikkeld, om de veiligheid in de (petro)chemie gezamenlijk verder te verbeteren. Dit programma richt zich met name op het verbeteren van de veiligheidscultuur binnen het bedrijf en het ontwikkelen en aanbieden van tools daarvoor. Het actieprogramma steelt op vier pijlers:

Meer informatie over de achtergrond en activiteiten van het programma Veiligheid Voorop vindt u op www.veiligheidvoorop.nu. In deze rapportage zijn de resultaten en acties van het programma Veiligheid Voorop van 2013 en de eerste helft van 2014 opgenomen.

2. Resultaten

Het programma Veiligheid Voorop richt zich op de bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO). De kwantitatieve resultaten die in dit rapport worden gepresenteerd, zijn afkomstig van de BRZO-bedrijven die lid zijn van de Veiligheid Voorop-branches VNCI, VNPI, VOTOB, VVVF en VHCP.

Wij wijzen erop dat het statistisch nog niet verantwoord is om trends af te leiden. We zullen wel de betekenis van de resultaten die tot nu geboekt zijn geven.

2.1 Veiligheidsindicatoren (petro)chemie

Veiligheid Voorop werkt met vier indicatoren om de veiligheidscultuur van de bedrijven in de (petro)chemie te meten.

De resultaten van de indicatoren zijn gebaseerd op informatie afkomstig van 105 BRZO-bedrijven. Dit zijn met name bedrijven die aan de 'voorkant' van de keten zitten en die het overgrote deel van de gevaarlijke stoffen produceren en bewerken. In de gepresenteerde cijfers over het aantal verzuimongevallen en het aantal keren dat een gevaarlijke stof onbedoeld is vrijgekomen (de zogenaamde LTI's en LoPC's) zijn ook de voorvallen meegenomen van contractors tijdens werkzaamheden bij deze BRZO-bedrijven.

Hieronder wordt per indicator een korte toelichting gegeven over de resultaten van de monitoringjaren 2011, 2012 en 2013. In de bijlage is een toelichting van de gebruikte definities van deze indicatoren en een totaal overzicht van de resultaten van deze indicatoren opgenomen.

2.1.1 Betrokken leiderschap

De bedrijfscultuur is bepalend voor het veiligheidsrisico van een bedrijf. De rol van de leider zien wij daarbij als meest essentieel voor een gezonde veiligheidscultuur. Betrokken leiderschap is dan ook een belangrijke pijler in het programma Veiligheid Voorop.

Betrokken leiderschap betekent onder meer dat de directie borgt dat veiligheid voor alle werknemers en de omgeving leidend is in de activiteiten van het bedrijf. Dit doet de directie onder andere door een voorbeeldfunctie te hebben, persoonlijk naar de werkvloer te gaan, het gesprek te voeren, en regelmatig op een aantal kritische punten doelbewust te inspecteren en observeren hoe werknemers de gewenste veiligheidscultuur in hun handelen hebben verankerd en door hierop feedback te geven. In het programma Veiligheid Voorop meten wij de betrokkenheid door te tellen hoe vaak de leidinggevende op de werkvloer inspecties uitvoert.

Resultaat

Gemiddeld aantal inspecties door directie/management per bedrijf (per jaar):

2013: 67

2012: 70

2011: 52

De hiervoor weergegeven gemiddeld aantallen inspecties per bedrijf zijn afgeleid van het aantal senior leaderships inspecties per 100 fte.

Deze resultaten laten zien dat sinds 2011 gemiddeld minstens 1 keer per week een senior leidinggevende op de werkvloer een "veiligheidsinspectie" uitvoert. In 2012 en 2013 is het aantal gemiddelde inspecties per week toegenomen naar circa 1,3 keer per week.

Naast deze kwantitatieve uitkomst blijkt dat de senior leidinggevendenden van de bedrijven zowel binnen het bedrijf als onderling tussen bedrijven deze resultaten en verbeteracties met elkaar bespreken. Dit soort reflecties vinden onder meer plaats door middel van *peer to peer reviews*, managementbijeenkomsten in regionale veiligheidsnetwerken en branche-overleggen.

2.1.2 Inzet van excellente veiligheidsbeheerssystemen

Een veiligheidsbeheersysteem (VBS) bevat een set van vastgelegde afspraken (onder meer over taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en competenties) die een maximale veiligheidsprestatie moeten waarborgen. BRZO-bedrijven zijn wettelijk verplicht om een Veiligheidsbeheerssysteem te hebben. Door de inspectiediensten worden jaarlijks (onderdelen van) het VBS gecontroleerd. Certificering van een VBS is een extra stap om te laten zien dat de kwaliteit volgens internationale standaarden geborgd is. Hoewel voor een VBS nog geen certificeerbare norm voorhanden is, zijn in Nederland wel specificaties van een VBS vastgelegd in een Nederlandse Technisch Afspraak (de zogenaamde NTA 8620). Een volledige certificering van alle onderdelen van het VBS is nog niet mogelijk. Wel kunnen de verschillende elementen van een veiligheidsbeheerssysteem worden ondergebracht in het bestaande kwaliteitsmanagementsysteem van een bedrijf.

Onder meer worden managementsystemen die betrekking hebben op milieuzorg en een veilige werkomgeving (gebaseerd op ISO 14001 en OSHAS 18001) gebruikt om onderdelen van het VBS daarin onder te brengen.

In het programma Veiligheid Voorop met wij de bedrijven die een deel van het VBS certificeert, als maat voor een stijgende kwaliteitsborging van de VBS.

Resultaat

Het aantal bedrijven in de (petro)chemie dat in 2013 een deel van het VBS heeft gecertificeerd:

2013: 25%

2012: 36%;

2011: 16%

Uit de resultaten van de afgelopen jaren blijkt dat een minderheid van de BRZO-bedrijven binnen Veiligheid Voorop tot nu toe het aanwezige VBS-systeem of onderdelen hiervan hebben gecertificeerd, via de bestaande management kwaliteitssystemen. De reden hiervoor is met name het ontbreken van een certificeerbare norm.

René Dijkmans is senior-manager Environment voor de acht Europese sites van chemiebedrijf SABIC. "Compliance is essentieel. Niet alleen wil je als bedrijf laten zien dat je wet- en regelgeving naleeft, maar je wilt ook vertrouwen wekken bij de overheid, het publiek en andere stakeholders. ISO 19600 kan voor de gewenste verdieping zorgen om compliance te managen en aantoonbaar te maken." Dijkmans benadrukt het integrale karakter van de nieuwe richtlijn. "Compliance speelt niet alleen bij milieu, maar ook bij thema's als arbo en procesveiligheid. ISO 19600 is in de volle breedte waardevol." Concreet maakt hij de link met de NTA 8620, de norm voor het opzetten van een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) bij BRZO-bedrijven. "Ook bij deze norm is compliance belangrijk en kan ISO 19600 de gewenste verdieping bieden." Voor bedrijven die serieus met dit thema bezig zijn, maakt het compliance met een gouden randje mogelijk. Je doet dit niet voor het diploma aan de muur, maar omdat je erin gelooft."

2.1.3 Meedoen met veiligheidsnetwerken

Doel van de veiligheidsnetwerken is organiseren van kennisuitwisseling en workshops/bijeenkomsten met het oog op verbetering van de veiligheidsprestaties. In deze veiligheidsnetwerken brengen

bedrijven ook leerpunten van incidenten in, zodat andere bedrijven hiervan kunnen leren. Daarnaast leren bedrijven van elkaar hoe men het veiligheidsbeheersysteem heeft ingericht en hoe men de veiligheidscultuur kan bevorderen.

In 2013 zijn er vijf veiligheidsnetwerken in Nederland actief. Bovendien is in 2013 de basis gelegd voor een zesde veiligheidsnetwerk in het oosten van het land. Daarmee is er sprake van een landelijk dekkend netwerk.

De partijen van Veiligheid Voorop vinden het van wezenlijk belang dat alle bedrijven in de (petro)chemieketen, ongeacht hoe goed zij het doen, actief meedraaien in de Veiligheidsnetwerken om van elkaar te blijven leren. In het programma Veiligheid Voorop meten wij daarom het aantal bedrijven dat meedoet aan een regionaal veiligheidsnetwerk.

Veiligheidsnetwerken in Nederland:

- Deltalinqs University – Zuid-Holland
- VGM Noord-Nederland – Groningen, Friesland en Drenthe
- BZW Masterclass Veiligheid ZW – Zeeland, West en Midden Brabant
- ORAM Industriekring 2.00 – Noord-Holland, Utrecht en Flevoland
- Masterclass Veiligheid Zuidoost – Limburg en Oost-Brabant
- VNO-NCW Midden (in oprichting) – Gelderland, Overijssel, Flevoland en Utrecht.

Resultaat

Het percentage bedrijven dat meedoet aan de veiligheidsnetwerken:

2013: 82%

2012: 83%

2011: 72%

De ‘aansluitingsgraad’ van BRZO-bedrijven vanuit de Veiligheid Voorop-partners is de afgelopen jaren gestaag gegroeid tot meer dan 80%. Begin 2014 zijn alle BRZO-bedrijven in Nederland aangeschreven die nog geen lid waren van de regionale veiligheidsnetwerken. Dit heeft tot een twintigtal extra aanmeldingen geleid, waaronder ook bedrijven die geen lid zijn van de Veiligheid Voorop partners

Het veiligheidsnetwerk Deltalinqs, dat zich richt op Zuid Holland en in het bijzonder het haven- en industriegebied van Rotterdam, wordt bijgestaan door het Deltalinqs Safety Panel; zij geven advies aan het bestuur van Deltalinqs en de stuurgroep Veiligheid.

‘Werk goed of werk niet!’, aldus Jop Groeneweg, lid van het Deltalinqs Safety Panel en verbonden aan TNO en de Universiteit Leiden. ‘De industrie lijkt soms wel verslaafd aan veiligheid. Maar waar het om gaat is het beheersen van je operationele processen (operational excellence). Veiligheid is daarvan een van de resultaten, maar geen doel op zich. Alleen een cultuur waarin men goed en zorgvuldig wil werken brengt de veiligheidsperformance op een hoger niveau.’

Frank Kasel, Coördinator van het veiligheidsnetwerk Deltalinqs ‘University’: ‘Leermomenten en inzichten zijn ontzettend belangrijk. Juist door deze met elkaar te delen en bespreken bereiken we gezamenlijk een hoger veiligheids- en milieubewustzijn.

2.1.4. Zaken doen met veilige bedrijven

Goed leiderschap betekent dat bedrijven als onderdeel van maatschappelijk verantwoord ondernemen alleen zaken willen doen met klanten en leveranciers die zelf veiligheid ook hoog in het vaandel hebben staan. Bedrijven zullen hun zakenpartners daarbij veelal moeten ondersteunen. Om deze verantwoordelijkheid te nemen, is het nodig om inzicht te verkrijgen in elkaars veiligheidsniveau. Hiervoor zijn instrumenten en methoden beschikbaar. In het programma Veiligheid Voorop meten wij de bedrijven die een klant- of leveranciersbeoordelingssysteem gebruikt.

Resultaat

Als indicator wordt genomen het percentage leden dat een klant- of leveranciersbeoordelingssysteem gehanteerd heeft:

2013: 78%

2012: 64%;

2011: 75%.

Driekwart van de bedrijven beschikt over een of meerdere instrumenten om inzicht te krijgen in de veiligheidsprestaties van de ketenpartners (contractormanagement). Met de aansluiting van de onderhoudsbranche bij Veiligheid Voorop is ook een basis gelegd om tussen BRZO-bedrijven en onderhoudsbranche de juiste voorwaarden te creëren om veilig te werken tijdens onderhoudswerkzaamheden.

Zinkproducent Nyrstar Budel heeft onlangs het zogenoemde VCO-certificaat behaald.

“Het vormt het sluitstuk van ons contractormanagementprogramma om de veiligheid te verbeteren”, aldus hoofd veiligheid Richard Jongen. “Wij kunnen nu aantonen dat wij ook voor de contractors de juiste voorwaarden creëren om zo veilig mogelijk te werken.” Daarom heeft de zinkproducent de keuze gemaakt om ook het VCO-certificaat (Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Opdrachtgevers) van de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (SSVV) te behalen. “Wanneer wij van onze contractors eisen dat ze over het VCA-certificaat beschikken, vind ik dat wij als opdrachtgever ook moeten kunnen aantonen dat wij onze zaken op veiligheidsgebied goed voor elkaar hebben”, aldus Jongen.

2.2 Veiligheidsprestaties

Uiteindelijk resulteert goed leiderschap, de kwaliteit van een veiligheidsbeheersysteem, goede educatie en uitwisselen van kennis en ervaring in een betere veiligheidsprestatie van het bedrijf.

Veiligheid Voorop heeft gekozen de veiligheidsprestaties te meten aan de hand van twee parameters:

- een Europese parameter die de mate van procesveiligheid laat zien, namelijk het aantal lekkages (spills) per 100 fte (LoPC, Loss of Primary Containment)
- een internationaal veel toegepaste parameter die het aantal ongevallen (inclusief aannemerij) met verzuim per 100 fte op de dag volgend op de dag van het ongeval meet, de LTI (Lost Time Injury).

Deze twee parameters worden op de meeste Brzo-bedrijven bijgehouden en vormen daardoor een goede basis om trends in veiligheidsprestaties te laten zien.

Resultaat

LoPC index	LTI index
2013: 1,62	2013: 0,25
2012: 1,46;	2012: 0,29
2011: 1,30,	2011: 0,31

Voor beide indicatoren geldt dat er binnen de sector(en) verschillen zijn. Beide indicatoren worden door de individuele bedrijven gebruikt om eventuele incidenten verder te analyseren en te komen tot verbeterstappen. Daarnaast geven deze indicatoren aanleiding voor branches en veiligheidsnetwerken om met leden de verschillen te bespreken met als doel om van elkaar te leren en verzuim en lekkages verder terug te dringen. Zo wordt al enkele jaren bij enkele branches jaarlijks een analyses uitgevoerd van de arbeidsongevallen om de achterliggende oorzaken van de ongevallen te achterhalen. Uit de analyse van de LTI's binnen de VNCI-leden is bijvoorbeeld gebleken dat het met name gaat om ongevallen zoals van een trap vallen. Deze ongevallen zijn niet gerelateerd aan procesveiligheid.

In de afgelopen drie jaar is sprake van een relatieve toename in het aantal spills. Oorzaak hiervan kan nog niet statistisch worden onderbouwd. Mogelijke verklaring hiervoor is dat pas sinds 2011 gedefinieerd is wat onder een spill wordt verstaan. Hoewel spills in het verleden reeds werden geregistreerd, vond dit echter op verschillende wijze plaats. De laatste jaren is meer aandacht gekomen voor een uniforme registratie. Door verbetering van de implementatie kan dit leiden tot een (tijdelijke) verhoging van het aantal registraties.

Uit de indicator voor verzuimongevallen (LTI's) kan worden afgeleid dat in de afgelopen periode tussen de 200 en 300 verzuimongevallen per jaar hebben plaatsgevonden op 100.000 werknemers. Ter vergelijking: in de bouwsector gaat het om ruim 5000 verzuimongevallen op 100.000 werkenden.

2.3. Veiligheidsprestaties in internationaal perspectief

Van belang is om inzicht te krijgen hoe LoPC's en LTI's zich verhouden met bedrijven in het buitenland. Omdat voor spills nog geen internationaal erkende definitie bestaat, zijn er momenteel nog geen internationale data beschikbaar waarmee een vergelijking kan plaatsvinden.

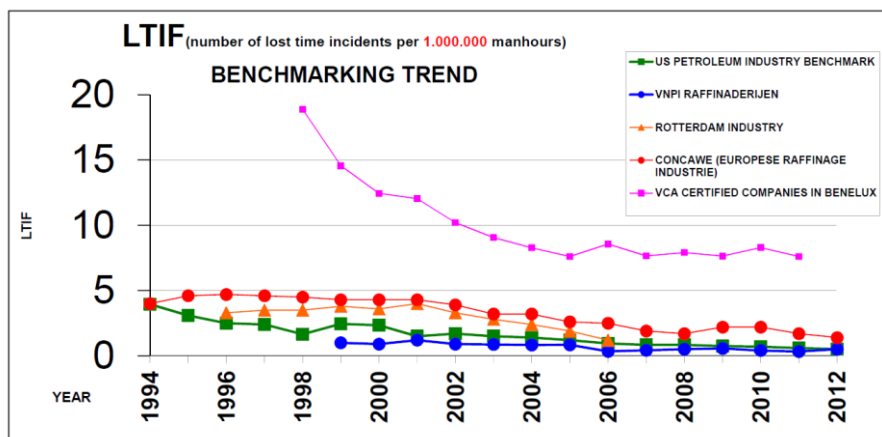
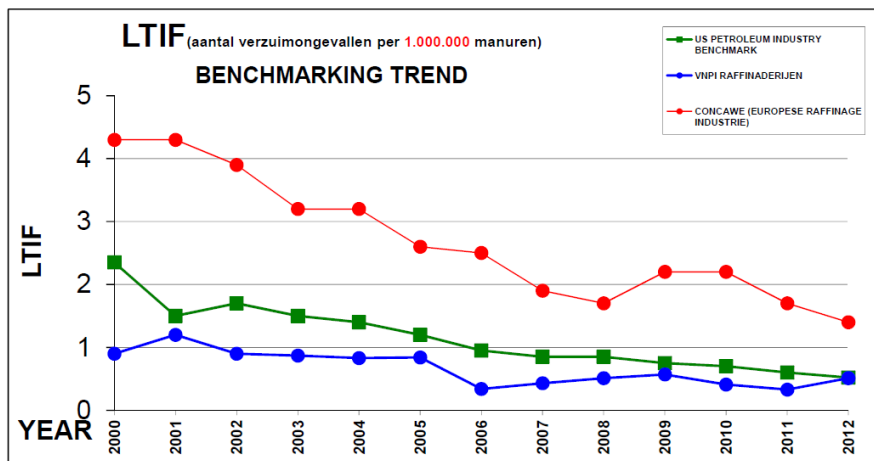
Daarnaast blijkt uit de Europese database voor het melden van zware ongevallen het volgende: het aantal zware ongevallen bij BRZO-bedrijven dat aan de Europese Commissie gemeld wordt, de zogenaamde MARS-incidenten, komt in Nederland redelijk overeen met het algemene beeld in Europa. Het aantal MARS-incidenten in Nederland is al jaren tussen de 0 en 3 per jaar¹.

Vanuit de industrie zijn internationale gegevens bekend over verzuimongevallen.

¹ <http://ec.europa.eu/environment/seveso/implementation.htm#implementation>
<http://emars.jrc.it>

In onderstaande grafiek is de trendmatige ontwikkeling vanaf het jaar 2000 gegeven voor Nederland, de VS en Europa voor de raffinaderijen². Uit de grafieken blijkt dat de Nederlandse raffinaderijen tot de meest veilige in Europa behoren.

Bij vergelijking van de verzuimongevallenstatistiek van de Europese brancheorganisaties voor de chemische industrie (Cefic) met de verzuimongevallenregistratie van de VNCI in de afgelopen jaren blijkt ook dat de Nederlandse chemiebedrijven op dit terrein beter scoren dan de chemiebedrijven in andere EU-landen.³

2.4. Andere activiteiten Veiligheid Voorop 2013

2.4.1. Safety Maturity Tool voor tankopslagbedrijven

De Vereniging van Onafhankelijk Tankopslagbedrijven VOTOB heeft in 2013 het 'VOTOB Veiligheidsplan' opgesteld. Het VOTOB Veiligheidsplan introduceert de zogenaamde Safety Maturity tool (SMT). Met de SMT is in 2013 op een uniforme wijze de veiligheidssituatie van de tankterminals van de VOTOB-leden vastgesteld. Het opstellen en uitvoeren van de SMT is uniek voor de branche, omdat de VOTOB-leden gezamenlijk nadenken, communiceren en informatie delen over veiligheid.

² De in de grafiek gepresenteerde LTI betreft het aantal verzuimongevallen per miljoen gewerkte uren. De LTI die door Veiligheid Voorop worden gemonitord, betreft het aantal verzuimongevallen per 100 fte.

³ <http://www.cefic.org/Documents/Annual%20reports/ICCA-Responsible-Care-annual-report-2002-2012.pdf>.

Hierdoor heeft de branche een goed beeld van de actuele veiligheidssituatie van de sector en informatie in handen om waar nodig verbeteracties door te voeren.

2.4.2. Veiligheidsacties vanuit de branches

Op basis van de Responsible Care uitgangspunten monitort de VNCI, de VVVF en de VHCP de veiligheidsprestaties van haar leden.

In de afgelopen drie jaar heeft 65 % van de VNCI leden een veiligheidscultuurmeting uitgevoerd. Verder hebben bijna alle VNCI BRZO-bedrijven (97 %) een procedure voor bijna ongevallen (zogenaamde near misses), inclusief registratie, analyse en eventuele vervolgacties. Een dergelijk “early warning” systeem moet een bijdrage leveren aan het voorkomen van incidenten. Bovendien heeft 86% van de BRZO-bedrijven binnen de VNCI interne veiligheidsindicators opgesteld (boven die door Veiligheid Voorop worden gebruikt) om hun veiligheidsprestaties te monitoren en waar nodig te versterken. Veiligheidsindicators die in dit kader worden gebruikt zijn onder andere near missers, opleidingen, werkvergunningen, onderhoud en uitgevoerde testen van kritische procesveiligheidsonderdelen. De VNCI gebruikt de Responsible Care-resultaten en resultaten uit Veiligheid Voorop om leden waar nodig te helpen en best practices uit te wisselen.

Verder behandelen de brancheorganisaties van Veiligheid Voorop structureel veiligheidsissues in de diverse werkgroepen, zoals het bespreken van arbeids- en veiligheidsincidenten en de leerpunten hiervan.

2.4.3. Actieve Regionale Veiligheidsnetwerken

Workshops

Aan de hand van concrete en actuele casuïstiek worden veiligheidsissues uitgediept en leerervaringen met elkaar gedeeld. Thema's die in regionale veiligheidsnetwerken onder meer aan de orde zijn geweest : implementatie PGS-15 en PGS-29 richtlijn, veiligheidsbeheerssysteem, veiligheidsindicators en ketenbeheer. Knelpunten, voorstellen voor verbeteringen en oplossingen zijn aangedragen in dit soort sessies.

Daarnaast is onderhouds- en projectmanagement een thema dat gezamenlijk door de BRZO-bedrijven, installateurs en onderhoudscontractors is uitgediept in thematische bijeenkomsten. Leren van incidenten is een belangrijke issue dat een regelmatig terugkerend onderwerp is in alle regionale veiligheidsnetwerken. Ervaringen worden open en eerlijk gedeeld, veiligheid is immers geen inzet van concurrentie.

Ook werden de toezichthoudende (BRZO-)diensten uitgenodigd om een wederzijdse inblik en reflectie te geven op elkaars aanpak.

Leren van andere sectoren

Een aantal regionale veiligheidsnetwerken hebben ook ervaringsdeskundigen uit een andere sector uitgenodigd, bijvoorbeeld de luchtvaart. Op deze manier werden inzichten en ervaringen gedeeld hoe deze sector omgaat met veiligheid en thema's zoals onderhoudsmanagement. Daarnaast werd door de Onderzoeksraad voor de Veiligheid een presentatie verzorgd over leerervaringen industriële veiligheid.

Trainingen/opleidingen

In alle regionale netwerken is de training (crisis)communicatie gegeven om de dialoog en communicatie te versterken met de omgeving en andere stakeholders. Ook zijn trainingen verzorgd op het gebied van leiderschap en cultuur.

Gedragscodes

In een aantal veiligheidsnetwerken zijn gedragscodes opgesteld, onder meer over een veilige steigerbouw en de 'aannemersstandaard veilige werkplek'. De gedragscode is bedoeld dat medewerkers van de bedrijven uitgangspunten op het gebied van veilig werken onderschrijven en nakomen.

2.4.4. De onderhoudssector

Door uitvoering van onderhoudstaken aan procesinstallaties zijn contractors een belangrijke schakel in de veiligheidsketen. In toenemende mate zien we dan ook een actieve betrokkenheid van contractors bij het veilig uitvoeren van werkzaamheden. Deze actieve betrokkenheid bestaat er uit dat contractors veiligheidsknelpunten signaleren en bespreken met de opdrachtgever. Daar waar mogelijk worden oplossingen voorgesteld om de veiligheid te verbeteren. Opdrachtgevers staan in toenemende mate open om de dialoog op dit punt aan te gaan. Het belang van goede samenwerking m.n. op het gebied van veiligheid wordt steeds vaker erkend, maar vergt een continue inspanning van beide partijen.

Uit incidentenonderzoek bij contractors is naar voren gekomen dat contractors relatief vaak worden geconfronteerd met blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens onderhoudswerkzaamheden. Vanuit de contractors zal een nadere analyse van de oorzaken worden gemaakt. Dit leidt tot verbeterpunten rond de relevante werkprocedures.

2.4.5. Code of conduct NAP

Nederland kent een 'Process Industrie Competence Network' (NAP), die zich tot doel stelt om de kwaliteit van de procesindustrie en aanverwante instituten te versterken. In 2013 heeft zij een 'code of conduct' uitgebracht ten behoeve van werknemers en leidinggevenden in fabrieken. De bedoeling is dat zij zich actief inzetten een verantwoord en ethisch betrouwbaar gedrag ten aanzien van de veiligheid.

2.4.6. Veiligheidsdag 2013

Op 21 november 2013 organiseerde Veiligheid Voorop voor de tweede keer de landelijke 'Veiligheidsdag' voor BRZO-bedrijven. Meer dan 200 deelnemers bezochten deze conferentie. Dit laat zien dat veiligheid een issue is waar bedrijven actief mee aan de slag zijn of willen om het te verbeteren.

Het doel van de conferentie is om alle BRZO-bedrijven te informeren over de ontwikkeling en voortgang van Veiligheid Voorop en worden praktische workshops gehouden over de veiligheidscultuur.

3. Ontwikkelingen begin 2014

Om ondernemingen te steunen in het verbeteren van de veiligheidsperformance en veiligheidscultuur ontwikkelt Veiligheid Voorop tools. Een aantal van deze tools wordt samen met het ministerie van I&M ontwikkeld (in het kader van de zogenoemde Safety Deals).

3.1. Leiderschap

Om leiderschap te stimuleren wordt als basis de OECD Guidance for Senior Leaders in High Hazard Industries 'Corporate governance for Process Safety' gebruikt. Dit document bevat praktische handreikingen voor leiders om veiligheid binnen hun bedrijf op systematische wijze aandacht te geven. Veiligheid Voorop zal de komende tijd de inhoud van de guidance actief bij bedrijven onder de aandacht brengen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ondersteunt deze activiteit door de guidance te vertalen in het Nederlands en een samenvattende handreiking te ontwikkelen voor gebruik bij kleinere bedrijven. Tevens is het idee dat de overheid (de inspecties) alle BRZO-bedrijven via direct mail op de hoogte stelt van de guidance.

3.2. Self Assessment voor bedrijven

De branches van Veiligheid Voorop hebben afgesproken om als middel om de veiligheidsprestaties van bedrijven te verbeteren zelfonderzoek uit te voeren met behulp van de zogenaamde Self Assessment Questionnaire (SAQ's) (laagdrempelig) beschikbaar te stellen. Een SAQ is een set vragen over de implementatie van het veiligheidsbeleid van het bedrijf op een aantal elementen: technische integriteit, management en cultuur. De SAQ kan door het bedrijf zelf of met behulp van een derde partij worden uitgevoerd. Door deze SAQ regelmatig uit te voeren worden verbeteringen vastgesteld en doorgevoerd. Het ministerie van I&M ondersteunt de ontwikkeling van deze SAQ.

3.3. Zaken doen met veilige bedrijven

Naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) over Odfjell is discussie ontstaan bij overheid en politiek over de waarde van deze pijler over veiligheid in de keten uit Veiligheid Voorop. Binnen Veiligheid Voorop zijn een activiteiten ingezet om dit te verduidelijken:

- VNO-NCW en de branches komen in najaar 2014 met een position paper waarin duidelijk wordt gemaakt wat veiligheid in de keten inhoudt.
- Er zullen tools beschikbaar worden gesteld aan bedrijven om invulling te geven aan klant- en leveranciersbeoordelingssystemen.
- Specifiek voor kleine bedrijven is een checklist ontwikkeld.

3.4. Leren van Incidenten

In overleg met het ministerie van I&M wordt onderzocht of in Nederland een instrument kan worden gemaakt om lessons learned van (bijna) incidenten te analyseren en te verspreiden, o.a. via de veiligheidsnetwerken.

3.5. Website Veiligheid Voorop

Eerste helft 2014 is de website www.veiligheidvoorop.nu gelanceerd. Hierop kunnen BRZO-bedrijven relevante informatie, best practices en eventuele ontwikkelde instrumenten, zoals op het gebied van

ketenverantwoordelijkheid, vinden. Ook andere stakeholders krijgen via deze website zicht op de activiteiten en resultaten van Veiligheid Voorop.

3.6. ISO certificatie managementzorgsystemen neemt toe

Uit een enquête van de VNCI blijkt dat de meerderheid van de VNCI BRZO lidbedrijven de beschikking heeft over een gecertificeerd ISO-managementzorgsysteem. De nieuwe generatie ISO-managementsteemnormen voor kwaliteit (ISO 9001) en milieu (ISO 14001) die in 2015 verschijnt, heeft een zogenoemde 'plug-in'-structuur.

De kern van dit model is een structuur met kerneisen waaraan alle managementsystemen minimaal moeten voldoen. Hierdoor kunnen managementsystemen beter met elkaar worden geïntegreerd. Het voordeel hiervan is dat normen op het gebied van Veiligheidsmanagementsystemen (NTA 8620), maar ook op het gebied van compliance (ISO 19600) makkelijk kunnen integreren met hun structuur van ISO-managementsystemen. Omdat is vastgesteld dat de meerderheid van deze bedrijven de beschikking heeft over een ISO-managementzorgsysteem is de verwachting dat in de toekomst ook het VBS integraal onderdeel wordt van het managementzorgsysteem van de bedrijven.

Bijlage. Toelichting op gebruikte indicatoren

Samenvatting gebruikte indicatoren

Indicator	Metric	Formule/berekening
Betrokken leiderschap	Aantal inspecties door de hoogste leidinggevenden op de site per 100 fte.	$\frac{\# \text{ inspecties per jaar}}{\# \text{ fte} * 2000} * 200000$
Borging kwaliteit veiligheidsbeheerssysteem	Percentage (%) leden die gecertificeerd zijn t.o.v. totaal BRZO leden VV-branches.	$\frac{\# \text{ gecertificeerde leden per jaar}}{\text{totaal \# Brzo - leden per jaar}}$
Ontwikkeling veiligheidsprestaties	LoPC's ⁴ , Europese CEFIC definitie, aantal lekkages per 100 fte.	$\frac{\# \text{ LoPC's per jaar}}{\# \text{ fte} * 2000} * 200000$
	LTI's ⁵ , ongeval met verzuim op de dag volgend op de dag van het ongeval per 100 fte.	$\frac{\# \text{ LTI per jaar}}{\# \text{ fte} * 2000} * 200000$
Meedoen in de veiligheidsnetwerken	Percentage van de leden die actief deelnemen aan één van de regionale veiligheidsnetwerken t.o.v. totaal BRZO-leden VV-branches.	$\frac{\# \text{ Brzoleden bij RVN aangesloten}}{\text{totaal \# Brzo - leden}}$
Zaken doen met veilige bedrijven	Percentage leden met leveranciers of klanten beoordelingssysteem (lbs of kbs) t.o.v. totaal BRZO leden VV-branches.	$\frac{\# \text{ Brzo - leden met lbs of kbs}}{\text{totaal \# Brzo - leden}}$

Toelichting:

Cultuurindicator 1. Bevorderen goed leiderschap

Metric

Aantal inspecties door de hoogste leidinggevende(n) op de site per gewerkte uren, inclusief de uren van de contractor.

Toelichting

Een fte is 2.000 uur, geen correctie voor ziekteverzuim of verlof.

De formule:

$$\frac{\# \text{ inspecties per jaar}}{\# \text{ fte} * 2000} * 200000.$$

In de Nederlandse industrie worden rates berekend per 200.000 of per miljoen gewerkte uren. Voor Veiligheid Voorop wordt per 200.000 gewerkte uren gerekend.

⁴ LoPC = Loss of primary containment, groter dan een gedefinieerde ondergrens volgens CEFIC-definitie.

⁵ LTI = Lost time injury.

Gegevens voor gezamenlijke rapportage

In de gezamenlijke rapportage worden gegevens over alle BRZO-leden van de branches uitgemiddeld. Aan te leveren gegevens zijn daarom.

- Aantal inspecties
- Aantal fte

Cultuur indicator 2. Verbetering kwaliteit veiligheidsbeheersysteem

Metric

Percentage (%) leden die gecertificeerd zijn ten opzichte van het totaal leden van een branche.

Toelichting

De certificering moet betrekking hebben op het VBS (Veiligheids Beheer Systeem), zoals in BRZO benoemd.

Daarnaast wordt kwalitatief het aantal leden dat peer reviews op eigen bedrijf heeft gedaan gerapporteerd.

Gegevens voor gezamenlijke jaarrapportage

- Aantal leden die gecertificeerd zijn ten opzichte van het totaal leden van een branche.
- Beschrijving ontwikkeling peer reviews

Cultuurindicator 3. Aansluiting bedrijven bij veiligheidsnetwerken

Metric

Percentage (%) van de leden van de branches die actief deelnemen in één van de Regionale Veiligheidsnetwerken (RVN).

Toelichting

Gegevens voor gezamenlijk rapportage

- Aantal BRZO leden
- Aantal bij RVN aangesloten BRZO-leden.

Cultuurindicator 4. Bevorderen veiligheidscultuur in de keten

Metric

Percentage (%) leden dat rapporteert een leveranciersbeoordelingssysteem te hebben.

Toelichting

Leveranciersbeoordelingssysteem betekent minimaal:

- Analyse welke leveranciers voor de continuïteit van het bedrijf kritisch zijn;
- Voor de kritische leveranciers wordt een auditschema gehanteerd waarin veiligheidsrisicobeheersing onderdeel is;
- Voor de niet-kritische leveranciers wordt één of meerdere van de volgende instrumenten gehanteerd:
 - Clause in het inkoopcontract waarin wordt vereist dat de leverancier zich houdt aan de Nederlandse wet;
 - Schriftelijke check-/vragenlijst die de leverancier moet retourneren;
 - Veiligheid op de agenda bij (commercieel) bedrijfsbezoek;
 - Leverancier voert zelfinspecties uit en rapporteert daarover;
 - Gelijkwaardige andere instrumenten.

Gegevens voor gezamenlijke rapportage

Percentage (%) leden dat rapporteert een leveranciersbeoordelingssysteem te hebben.

Veiligheidsindicatoren

Metric

Een keer per jaar worden LoPC's en LTI's door de leden gerapporteerd aan de brancheorganisatie.

Toelichting

Berekening LoPC's

$$\frac{\# \text{LoPC's per jaar}}{\# \text{fte} * 2000} * 200000$$

Voor de definitie van LoPC wordt uitgegaan van de Europese versie, nl. de Cefic-definities⁶.

Berekening LTI's

$$\frac{\# \text{LTI per jaar}}{\# \text{fte} * 2000} * 200000$$

De definitie van een LTI: ongeval met verzuim op de dag (of shift) volgend op de dag van het ongeval.

Aan te leveren gegevens zijn:

- Aantal LoPC's
- Aantal LTI's
- Aantal fte's

Gegevens voor gezamenlijke rapportage

⁶ Zie:

<http://www.cefic.org/Documents/IndustrySupport/RC%20tools%20for%20SMEs/Document%20Tool%20Box/Guidance%20on%20Process%20Safety%20Performance%20Indicators.pdf?epslanguage=en>

In de rapportage zijn de gegevens van 105 (2012: 117; 2011:121) BRZO-bedrijven verwerkt met in totaal 41.831fte (2012: 42.483 fte; 2011: 40.306 fte) aan arbeidscapaciteit, inclusief contractors. In totaal zijn er 402 (2012: 413; 2011: 416) BRZO-inrichtingen in Nederland.

In de gezamenlijke rapportage worden gegevens over alle BRZO-leden van de branches uitgemiddeld.